

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet SFI

Läsår 2026/2027

1. Inledning

2. Syfte

2.1 Ansvar

3. Definitioner

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

4.1 Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

4.2 Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.

4.3 Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.

5. Undersökning och analys av ev. risker kring innevarande år.

5.1 Metoder och kartläggningsredskap.

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

6. Delaktighet och förankring av planen.

6.1 Barns/Elevs delaktighet.

6.2 Medarbetares delaktighet.

6.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet.

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

7.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.

7.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

7.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev.

8. Anmälningsskyldighet

8:1 Till socialtjänsten

9. Lagstiftning och styrdokument

9:1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

9:2 Arbetsmiljölagen (AML)

9:3 Brottsbalken

9:4 FN:s barnkonvention

9:5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

9:6 Trygghet och studiero

1. Inledning

Hjo kommuns vision är att varje elev ska komma till sin rätt i skolan. Att komma till sin rätt innebär för oss såväl studiemässigt som socialt. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt i en skola där alla känner sig sedda och inkluderade.

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare årsarbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder.
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas.
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3.

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplanernas och genomföras så snart som möjligt.

2. Syfte

-----skolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

2.1 Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

3. Definitioner

- **Bristande tillgänglighet**
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till: - de ekonomiska och praktiska förutsättningarna - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde - andra omständigheter av betydelse
- **Diskriminering**
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.
- **Direkt diskriminering**
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.
- **Främjande**
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.
- **Förebyggande**
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.
- **Indirekt diskriminering**
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat. Sida 27 (29)
- **Kränkande behandling**
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.
Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)

- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)
- Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.
- Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

4.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

Föregående läsårs åtgärder. (främjande)	Åtgärder uppfyllda
En förenklad version av planen mot diskriminering och kränkande behandling i samtliga klassrum. Vid kursstart går vi igenom den med samtliga studerande. Påminner och går igenom planen under kursens gång och pratar om skolans värdegrund	Ja
Skyldigheter och rättigheter som varje person har i Sverige tas upp i undervisningen. Där betonas allas lika värde och även vad som händer om man bryter mot det.	Ja
Deltagande i språkcaféer som anordnas av SFI	Ja
Samtlig personal backar inte eller skjuter fram obekväma frågor som kommer upp i grupperna, till exempel frågor som rör skolans värdegrund.	Ja
Skapa en nyfikenhet hos eleverna för varandra och för olika kulturer och bakgrunder	Ja
Samtal och diskussioner i grupperna för att förstå och respektera varandras åsikter och kulturella olikheter. Blandar elever från olika utbildningsinriktningar, som SFI, Komvux som anpassad utbildning, IM, i temaarbete och föreläsningar, t ex hedersrelaterat våld och förtryck	Ja
Föregående läsårs åtgärder. (förebyggande)	Åtgärder uppfyllda
Gemensamma aktiviteter språkcafé, utedagar, sångstunder	Ja
Placering i klassrummen	Ja
Rast samtidigt och café där alla har möjlighet att vara med	Ja
Arbete med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Föreläsningar, bokläsningar och diskussioner	Ja
Har haft tema norm och normkritik, filmvisning mm	Ja
Analysera förekomsten av "svarta hål" (otrygga områden) i våra lokaler	Ja
Elevråd SFI. Frågor som tas upp är bland annat trygghet och studiero, kvalitéutbildningen mm	Ja

4.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier, föregående år

Ett fall av kränkande behandling, utrett och avslutat

4.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier i punkt 4.2. Föregående år

Främjande:

Affischen med den förenklade planen fungerar bra. Det är enkelt att påminna eleverna om innehållet när vi tar upp olika saker i klassrummen. Den är också lätt att förstå och lätt att se för alla som inte har kommit så långt i sin språkutveckling.

Att ta upp vilka skyldigheter och rättigheter man har i Sverige upplever vi har tagits emot väldigt positivt av våra elever. De ställer gärna följdfrågor som ofta leder till fördjupade diskussioner och förståelse.

Språkcaféerna har lett till fördjupad förståelse för olika perspektiv och kulturer och för varandra. Året har varit lugnt och konfliktfritt, mycket beroende på att vi har i stor utsträckning försökt att blanda grupper och skapa förståelse för varandra.

Vid samtliga gemensamma aktiviteter har eleverna blandats för att lära känna varandra och ta del av varandras åsikter

Då känsliga ämnen kommit upp i undervisning har detta diskuterats. Vi har bjudit in aktörer utifrån för att hjälpa till i diskussionen. Under året har det inte uppkommit så många frågor. Eleverna visar ett stort engagemang när det diskuteras och är snarare nyfikna än fördomsfulla. Det har inte framkommit i enkäter eller diskussioner eller elevråd att det har funnits någon oro bland eleverna.

Förebyggande:

Placering i klassrum samt arbetskamrater i grupparbeten har bestämts på förhand för att öka tryggheten för eleverna. Det är viktigt att det finns en förutsägbarhet och struktur i undervisningssituationen

I svar från trygghets enkät samt klass och elevråd finns inga platser på skolan som känns otrygga.

Kränkningen har analyserats och retts ut

5. Undersökning och analys av ev. risker innevarande år.

5.1 Metoder och kartläggningsredskap.

Risker för diskriminerande och kränkande behandling i verksamheten.	Analys av de olika riskerna som upptäckts i verksamheten.
Analysera förekomsten av "svarta hål" i våra lokaler. Otrygga platser och om tillgängligheten är bra till våra lokaler	Fortsätta undersöka lokalerna. Finns "svarta hål", som de studerande upplever som otrygga (områden utan uppsikt) Finns brister i tillgänglighet? Har alla tillgång till skolan?
Oro i grupperna och att elever känner sig orättvist behandlade	Elever upplever att olika folkgrupper behandlas olika i Sverige vilket kan skapa oro i grupperna i skolan. Elever måste förstå vad som krävs för att klara SFI för annars kan de känna sig orättvist behandlade när några elever går snabbare genom utbildningen än andra och andra stannar kvar i grupperna under en längre tid och några stannar kvar i grupperna. (SFI och grundkurser)
Att elever tar med sig och ger uttryck för hemlandets värderingar som kan vara en kränkande handling i Sverige.	Elever från samma land och elever från olika länder kränker varandra. De upplever det inte som kränkning men i Sverige kan det vara en kränkning.
Fortsätta arbetet med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.	Ingen ska fara illa, vare sig i hemmet eller i skolan. Det finns ett mörkertal. Vi behöver arbeta både förebyggande och främjande för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, kunskapsinhämtning Vi behöver ha etablerade rutiner och samverka med socialtjänst, vården och polis för att agera när det behövs.
Kränkande konversationer på till exempel Teams och i klassrum	Bättre kontroll över vad som sägs och skrivs på vår lärplattform och att alla reagerar på kränkande konversationer i klassrummet och korridoren
Elever som far illa på grund av sexuell läggning och heteronormen	Att arbeta och uppmärksamma frågan. Alla ska känna sig välkomna till skolan oavsett kön eller sexuell läggning
Att studerande inte känner sig välkomna till skolan på grund av bakgrund, språk, religion, funktionsvariation ålder mm	Alla ska känna sig välkomna i skolan
Oro för repressalier från anhöriga vid anmälan till socialen	Uppmärksamhet och anmälan om detta skulle uppstå

För att upptäcka risker:

Trygghetsenkät till alla för att kartlägga om de upplever sig trygga, kränkta och/eller diskriminerade, återkommer varje termin

Trygghetsvandringar

Samtal på klassråd och elevråd

Uppmuntra att prata med personal om man känner sig utsatt eller ser någon annan som är utsatt

Göra plan mot diskriminering och kränkande behandling känd

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

Planerade främjande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Samtal och diskussioner i grupperna för att förstå och respektera varandras åsikter och kulturella olikheter. Tema Hedersrelaterat våld och förtryck. Respekt för olika sexuella läggningar och diskutera heteronormen – allas lika värde	26/27	All personal
Viktigt att personalen inte backar eller skjuter fram obekväma frågor som kommer upp.	26/27	All personal
Vi vill skapa en nyfikenhet hos eleverna för varandra och för våra olika kulturer, språk caféer mm. Temaarbete över studieinriktningarna	26/27	All personal
Fortsatt arbete med plan mot diskriminering och kränkande behandling. De studerande måste veta var de ska vända sig om de känner sig otrygga, trakasserade eller kränkta	26/27	All personal

Planerade förebyggande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Aktiviteter i blandade grupper.	26/27	Samtliga
Placering i klassrummen	26/27	Samtliga
Rast samtidigt och ett café där alla kan sitta på rasten.	26/27	Samtliga
Trygghetsvandring på skolan forts. Är skolan en tillgänglig verksamhet?	26/27	Samtliga
Trygghetsenkät, Elevråd	26/27	Samtliga
Fortsätta arbetet kring hedersrelaterat våld och förtryck och samarbetet med andra myndigheter, som t ex polis och socialtjänst	26/27	Samtliga
Fortsätta att diskutera och skapa förståelse för människors olika sexuella läggning, heteronormen	26/27	Samtliga

6. Delaktighet och förankring av planen.

6.1 Elevers delaktighet.

Vi tar upp planen då vi har en gemensam introduktion, i undervisningen, på klassråd och elevråd

Viktigt att alla vågar lyfta om de känner sig diskriminerade, trakasserade eller kränkta
Och alla måste veta vart de ska vända sig

6.2 Medarbetares delaktighet.

Personalen¹ utvärderar innevarande plan senast under kompetensutvecklingsdagarna i slutet av vårterminen, Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

¹ All pedagogisk personal på enheten

7.1 Rutin vid konflikt mellan elever/studerande

Steg	Åtgärder	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Samtala med berörda elever/studerande	pedagog.
3.	Bestäm tid för uppföljning	pedagog.
4.	Dokumentera kort kring händelsen och ev. överenskommelser.	pedagog.

¹ Alla personal som vistas i kommunens verksamhet.

2 Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering m.m. och syftar på skolans tillgänglighet.)

7.2 Rutin när elev/studerande kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan elev/studerande

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning i Df - respons	All personal.
2.	Samtal med berörda elever/studerande	Pedagog
3.	Åtgärder/insatser sätts in	pedagog
4	Uppföljning av åtgärder/insatser	pedagog
5.	Om kränkning upphör avslutas ärendet	Pedagog
6.	Om kränkning inte upphör intensifieras åtgärder/insatser Andra professioner Externa myndigheter	Pedagog

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar elev/studerande.

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elevstuderande//personal meddelar rektor, eller annan personal att elev/studerande blivit kränkt av personal.	personal

2.	Samtal med berörd elev/studerande och personal om kränkningen. Dokumentera samtalet	Rektor
3.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
4.	Åtgärder/insatser sätts in.	Rektor
5.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
6.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Rektor
7.	Om kränkning inte upphör kontaktas skolchef eller personalenheten.	Rektor

7.4 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev/studerande.

Informera skolchefen.

7.5 När verksamheten² diskriminerar elev/studerande.

Informera skolchefen.

8. Anmälningsskyldighet

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan kan i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där en elev/studerande upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

8:1 Till socialtjänsten:

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

² Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård/skolgård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende. Mer information finns på <https://hjo.se/stod-och-omsorg/familj-barn-och-ungdom/barn-som-far-illa/>.

9. Lagstiftning och styrdokument

9:1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

9:2 Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

9:3 Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

9:4 FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Viktiga artiklar är nummer 2, 12, 19, 28 samt 36.

9:5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

9:5 Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

9:6 Trygghet och studiero

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten ska skolan främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

